

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ
PAŽYMA**

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2002 M. RUGSĖJO 10 D. NUTARIMO NR. 1422 „DĖL ĮVAIKINIMO
APSKAITOS LIETUVOS RESPUBLIKOJE APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO
(TAP-18-1304(2) (TAIS NR. 18-9280(2))**

2018-10-05

Nr. NV-2634

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM).

Projekto tikslas – patikslinti įvaikinimo apskaitos tvarką, suderinant ją su Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Civiliniu kodeksu bei Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimais.

Dabartinė situacija. Pagal nuo 2018-07-01 įsigaliojusius Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą, Civilinio kodeksą (CK) bei Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimus:

- Asmenys, norintys įvaikinti (išskyrus vaiko motinos (tėvo) sutuoktinius, giminaičius), bei galimi įvaikinti vaikai turi būti įtraukti į asmenų, norinčių įsivaikinti bei įvaikinamų vaikų apskaitas.
- Įvaikinimo apskaitą tvarko ir įvaikinimą organizuoja Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie SADM (toliau - Tarnyba).
- Vyriausybė nustato Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos tvarką.
- Išvadas dėl asmens pasirengimo įvaikinti rengia, mokymus siekiantiems įvaikinti asmenims organizuoja, pagalbą tėvams savivaldybėse teikia globos centrai (savivaldybių įsteigtos socialinių paslaugų įstaigos ar (ir) NVO pagal sutartis) ir juose dirbantys Tarnybos atestuoti asmenys.

Projekto esmė – nustatyti asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, ir galimų įvaikinti vaikų apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarką (išdėstant naują redakciją Vyriausybės 2002-09-10 nutarimu Nr. 1422 patvirtintą Įvaikinimo apskaitos tvarkos aprašą). Projekte siūloma:

- Nustatyti įrašymo į Galimų įvaikinti vaikų bei Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, sąrašus ir išbraukimo iš jų pagrindus, sąlygas, tvarką.
- Vyriausybės nutarimu (šiuo metu patvirtinta socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu) įteisinti vaikų įrašymo į Vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, sąrašą tvarką. Į šį sąrašą, tarpinstitucinei įvaikinimo komisijai pateikus rekomendaciją, įrašomi per 6 mėn. siūlyti bet neįvaikinti vaikai (turintys sunkių sveikatos sutrikimų; vyresni nei 7 m.; kartu siūlomi įvaikinti 3 ir daugiau broliai/seserys ir kt.). Šie vaikai siūlomi įvaikinti užsienio šalių piliečiams, nuolat gyvenantiems Lietuvos Respublikoje (LR).
- Supaprastinti įvaikinimo procedūras nuolat LR gyvenantiems sutuoktiniams, kurių vienas yra LR pilietis, o kitas užsienietis - siekiant jiems nustatyti lygias su norinčiais įvaikinti LR piliečiais, nuolat gyvenančiais LR, procedūras siūloma juos įrašyti į tą patį sąrašą.
- Nustatyti, kad asmenys, nuolat gyvenantys LR, prašymus įvaikinti gali teikti savivaldybės administracijai (ji persiunčia Tarnybos teritoriniam skyriui) arba Tarnybos teritoriniam skyriui.
- Tarnybos teritorinis skyrius, gavęs asmenų prašymus įvaikinti: atlieka pradinį įvertinimą (pagal duomenis iš valstybės informacinių sistemų/registrų); kreipiasi į globos centrą dėl Tarnybos atestuočių asmenų išvados apie asmens pasirengimą įvaikinti.
- Į Galimų įvaikinti vaikų, Vaikų, atitinkančių specialiuosius kriterijus, bei Asmenų, norinčių įvaikinti vaikus, sąrašus įrašo/išbraukia Tarnyba, gavusi informaciją iš Tarnybos teritorinio skyriaus.

Derinimas. Projektas be pastabų suderintas su Švietimo ir mokslo ministerija ir patikslintas pagal Teisingumo, Vidaus reikalų, Sveikatos apsaugos ministerijų, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus

įstaigos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pastabas. Neatsižvelgta į dalį Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Teisingumo ministerijos pastabų (siūlyta numatyti vaiko nuomonės išklusimą įrašant jį į Galimų įvaikinti vaikų sąrašą; nustatyti, kad informaciją apie galimą įvaikinti vaiką Tarnybai jos teritorinis skyrius perduotų nedelsiant, o ne per 10 d.; įvertinti siūlomo teisinio reguliavimo įtaką teisėtiems LR piliečių, nuolat gyvenančių LR ir norinčių įvaikinti, lūkesčiams - įsigaliojus aprašui, į LR piliečių sąrašą pagal prašymo registracijos datą bus įrašyti iki aprašo įsigaliojimo buvę užsieniečių sąrašė sutuoktiniai, kurių vienas yra LR pilietis, o kitas – užsienietis, nuolat gyvenantys LR).

Projektas patikslintas įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Politikos įgyvendinimo grupės ir Teisės grupės rugpjūčio mėn. pateiktas pastabas.

Atitiktis Vyriausybės programai – įgyvendina Vyriausybės programos (11-15 p.) siekius įvaikinimui teikti prioritetą, siekiant spręsti likusių be tėvų globos vaikų problemas, paprastinti įvaikinimo procedūras.

Dalykinio vertinimo išvada. Teikiame šias pastabas ir siūlymus:

- Patikslinti ir suderinti tarpusavyje Projekte minimų užsienio valstybių institucijų, įgaliotų veikti vykdant tarptautinį įvaikinimą LR (11 p.), centrinių valdžios institucijų (3.9 p.), užsienio centrinės valdžios institucijų (39, 40, 42 p.) sąvokas/trumpinius – iš aprašymų nėra aišku ar jų funkcijos yra tapačios, ar skirtingos.
- Patikslinti kas yra tarpinstitucinė įvaikinimo komisija, nes Projekte (12 p.) paminėtas komisijos narių skaičius neatskleidžia komisijos veiklos esmės - neaišku kas tvirtina jos sudėtį, veiklos reglamentą ir pan.
- Patikslinti Projekto 22 p. formuluotes, nes nėra aišku dėl ko Tarnybos teritorinis skyrius kreipiasi į globos centrą ir ką šis centras/Tarnybos atestuoti asmenys turi padaryti. Taip pat siūlytina įvertinti tai, kad savivaldybėse gali veikti keli globos centrai, todėl neaišku į kurį jų Tarnybos teritorinis skyrius turi kreiptis.
- Patikslinti kam globos centras teikia informaciją apie išvadas dėl asmens pasirengimo įvaikinti. Projekte (25 p.) numatyta, kad parengus neigiamą išvadą įvaikinimo procedūra nepradedama, tačiau apie tai, kad globos centras informuoja Tarnybos teritorinį skyrių Projekte nepasisakoma.
- Projekte pasigendama aiškumo dėl informacijos apie teigiamą išvadą dėl pasirengimo įvaikinti pateikimo Tarnybai tvarkos. Ši išvada yra įrašymo į norinčių įvaikinti asmenų apskaitą sąlyga, tačiau neaišku kaip informacija apie ją pasiekia Tarnybą (28, 30 p.).
- Paaiškinti teiginį, jog atsižvelgiant į tapačias globos ir įvaikinimo procedūras ir reikalavimus Projektu yra siekiama formuoti vienodą praktiką nustatant vienodas sąlygas tiek asmenims norintiems globoti vaikus, tiek norintiems įsivaikinti (informacija lydraštyje). Įvaikinimo sąlygos nėra Projekto reguliavimo dalykas, todėl neaišku kaip Projektu bus pasiektas šis deklaruojamas tikslas. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad CK nenustato vienodų globos ir įvaikinimo procedūrų - ikiteismines įvaikinimo procedūras organizuoja Tarnyba, o vaiko globą (rūpybą) - Tarnyba ir savivaldybių administracijos, bendradarbiaudamos su globos centrais.

Siūlome Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir patikslinti pagal šias bei Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas.

Politikos įgyvendinimo grupės patarėja

Daiva Buivydaite-Garbštienė

tel. 8 706 63853, el.p. daiva.buivydaite@lr.lt

